

Aylar-illər ötüb qərinalər keçdikcə dünyanın mənzərəsi də dəyişir. İqlim-dən-iqlimə, təqvimdən-təqvimə hər şey... hər şey dəyişir. Gəlimli-gedimli dünyada nəsillər bir-birini əvəz edir, Babalar, oğullar, nəvələr silsiləsi uzaq əsrlərin daş yuxusunu silkələyə-silkələyə qoca kainatın qoyununda dövr edir. Bütün bunları seyr etdikcə beynimdə bir fikir dolaşır: hər şey dəyişsə də, nəsillərin qan yaddaşından keçən, ilikdən sümüyə hopan mənəviyyat, ziyalı işığı dəyişmir.

müxbiri və s.) işləmiş, öz xalqına sədaqətlə xidmət etmişdir. Ramizin əmisi Kərim Əskərov rayonun müxtəlif kəndlərində məktəb direktoru, "Əmək" qəzetinin redaktoru, Amasiya rayon Xalq Maarif Şöbəsinin müdiri vəzifələrində ləyaqət və şə-

türk, ərəb, fars, ingilis, fransız və alman) çıxan "Azərbaycan bu gün" jurnalının, "Odlar yurdu" qəzetinin, "XXI əsr" jurnalının baş redaktoru, "Hürriyyət" qəzetinin və Uluslararası Haber Ajansının Azərbaycan təmsilçisi, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin baş katibi, Bakı Dövlət Universitetinin Türkologiya kafedrasının müdiri... Bütün bunlar R.Əskərin ömür-gün salnaməsinə həkk olunmuş parlaq səhifələrdir.

raqinin "Seçilmiş əsərləri" (2010); Z.M.Baburun "Babunamə" (2011); "Monqolların gizli tarixi" (2011); F.Şümerin "Oğuzlar" (2013), "Türkmən şeiri antologiyası" (2011), A.Türkün "Seçilmiş əsərləri" (2011), R.Albayrağın "Türklərin İrani" (iki cildde, 2016), İ.Qəfəsoğlunun "Türk milli kulturu" (2017) və digər əsərlər xüsusi yer tutur. Adlarını çəkdiyimiz və çəkə bilmədiyimiz bu əsərləri R.Əskər orijinaldan - türk, türkmən, tatar,

dəniyyətini təbliğ edir.

Elm və təhsili həyatın başlıca mənasına çevirən professor R.Əskər uzun illərdir ki, Bakı Dövlət Universitetinin filologiya, jurnalistika və şərqşünaslıq fakültələrində müxtəlif fənlərdən dərs deyir, elmi-tədqiqat laboratoriyalarına rəhbərlik edir, gənc nəslin təlim-tərbiyəsində yorulmadan çalışır.

Deyirlər ki, arzuların sonu yoxdur. Kövrək qəlbi bir insan kimi, Ramiz müəllimin də bir nisgili, bir arzusu vardır: Qərbi Azərbaycanda

Qəlbinin hərarəti ilə

Qədim Oğuz ellərinin qoynunda doğulub boya-başa çatan türkoloq, filologiya elmləri doktoru, professor Ramiz Əskərin ömür yoluna nəzər saldıqca bu fikir mənə daha da qətiləşdi. Qərbi Azərbaycanın Ağbaba mahalı qədim və zəngin tarixə malikdir. Çar Rusiyasının işğalından sonra bu mahalın bir hissəsi - Amasiya rayonu da indiki Ermənistanın tərkibinə qatıldı. 1988-ci ilədək rayonda 27 kənddən 21-i azərbaycanlı, 5-i erməni, 1-i (Amasiya) isə azərbaycanlı və erməni əhalisindən ibarət olmuşdur. İndi gözümüzdən uzaq, lakin daim həsrətlə andığımız o kəndlərdən biri də Qaraçanta (1939-cu ildən Əzizbəyov) kəndidir. Ramiz Əskərin ata-baba yurdu qədim Qaraçanta.

Ramiz Əskər orta məktəbi bu kənddə qızıl medalla bitirmişdir. 500 nəfərlik şagird kontingenti olan Qaraçanta kənd orta məktəbində onlarla tanınmış pedaqoq çalışırdı. Ramiz Əskərin atası Baxşəli Əskərov da uzun illər Amasiya rayonunda müxtəlif vəzifələrdə (məktəb direktoru, kolxoz sədri, qəzet redaktoru, "Sovet Ermənistanı" qəzetinin xüsusi

rəflə çalışmışdır.

Ramiz Əskər respublikamızın elmi-ədəbi mühitində göstərdiyi səmərəli fəaliyyəti, həm də keçmişi, yetişdiyi nəslin xeyirxah əməlləri ilə fəxr etməyə layiq bir ziyalı, görkəmli alimdir. Hər şeydən əvvəl o, nəcib insan, ləyaqətli övlad, qayğıkeş atadır. Ata-babalarının qan yaddaşından süzülüb gələn bu mənəvi dəyərlər Ramiz Əskəri el gözündə ucaldıb.

Orta məktəbi bitirən kimi 1972-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsinə daxil olan, 1975-ci ildə M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsində təhsilini davam etdirən görkəmli alim Azərbaycan dilçiliyinə və ədəbiyyatına, türkologiya elminə böyük töhfələr vermişdir. O, elmi-ədəbi fəaliyyətə başladığı 1978-ci ildən bu günə kimi yorulmadan çalışır, gərgin axtarırlar, yuxusuz gecələr hesabına yeni-yeni əsərlər yazır. Bu əsərlər elm aləminə ilk dəfə olaraq təqdim olunur. Qısa bir müddətdən sonra isə tədqiq və təqdir edilir, yeni araşdırmaların zəngin mənbəyinə çevrilir.

Yeddi dildə (Azərbaycan,

Azərbaycan ədəbi fikir tarixində R.Əskər ilk dəfə olaraq Mahmud Kaşğarının "Divanü-lüğat-it-türk" kimi monumental bir əsəri əski türkcədən dilimizə çevirərək 2006-cı ildə dörd cilddən ibarət kitab şəklində çap etdirmişdir. Alimin doktorluq dissertasiyası da "Divanü-lüğat-it-türk" əsərinin tədqiqinə həsr olunmuşdur. Ümumiyyətlə, M.Kaşğarının "Divanü-lüğat-it-türk" əsəri, onun tədrisi, bibliografiyası və s. problemlərlə əlaqədar alim 2008-2010-cu illərdə beş kitab ərsəyə gətirmişdir.

Bir dəfə söhbət əsnasında ADPU-nun professoru Cəfər Cəfərov "Kutadgu-bilig bibliografiyası" əsərini və rəqləyərək heyranlığını gizlədə bilməyib dedi: "Bu qədər zəngin bibliografiyanı tərtib etmək olduqca ağır bir işdir. Bu, özü bir dissertasiyadır".

Ramiz Əskərin çoxşaxəli fəaliyyətinin önəmli bir istiqamətini onun tərcüməçiliyi təşkil edir. Türk, rus, alman, ərəb və erməni dillərini mükəmməl bilən alimin türk xalqlarının mənəvi mədəniyyət xəzinəsindən tərcümə kitablarının sayı 50-dən artıqdır. Bu siyahıda B.Ögəlin "Türk mifologiyası" (2004), M.Fə-

çağatay, qazax və digər türk dillərindən tərcümə etmişdir. Bu qədər geniş və uğurlu yaradıcılıq onun türk dünyasına tükenməz məhəbbətindən, milli-etnik yaddaşdan süzülüb gələn ulu səslərdən mənəvi soy-kökə bağlılıqdan irəli gəlir. Bu sevgi sətirsətir düzülüb cild-cild kitablara çevrildikcə onu türk dünyasının hər yerində tanıdır. R.Əskər akademik araşdırmalarına və tərcümələrinə görə Türkiyənin Türk Dünyasına xidmət və Qızıl Alma ödüllərinə, Özbəkistanın Babur, Türkmənistanın Altın əsr, Ukraynanın Bəkir Çobanzadə, Rusiyanın Qayışın Quliyev, Beynəlxalq Türk Akademiyasının Vilhelm Tomsen mükafatına, Türksöyün Özel ödülünə, Qazaxıstanın, Türkmənistanın, Qırğızıstanın, Tatarıstanın və TÜRKSOY-un medalına layiq görülmüşdür.

Professor R.Əskər beynəlxalq Mətbuat İnstitutunun (İPİ, Vyana), Avrasiya Yazarlar Birliyinin (Ankara) üzvüdür. Əllidən artıq beynəlxalq simpozium və konfransın iştirakçısı olan Ramiz Əskər dünyanın harasında olursa-olsun, doğma Azərbaycanı, onun elmini və mə-

doğma Qaraçanta kəndinə yollanmaq, qədim yurd yerlərində ata-baba ocaqlarına yiyə durmaq. Ölkəmizin başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu diplomatiya bu nisgilə son verməkdir. Qərbi Azərbaycan icmasının fəal üzvlərindən biri kimi Ramiz Əskər bu sahədə vətəndaşlıq yanğısı ilə çalışır.

Qoy gələn hər il Əməkdər jurnalist, "Şöhrət" ordenli professor Ramiz Əskərə bol-bol yaradıcılıq uğurları gətirsin, qələminin ağ vərəqlərdə açdığı yeni səhifələr Qərbi Azərbaycanda, Ağbabanın qudsal torpaqlarında boy verib çiçəklənsin!

Avtandil AĞBABA,
SDU-nun Azərbaycan və xarici ölkələr ədəbiyyatı kafedrasının müdiri, filologiya elmləri doktoru.